

DOLENJSKI GEODETI V ČRNI GORI

Po lanskem uspešnem izletu na Irsko smo se člani Dolenjskega geodetskega društva zadnji vikend v maju 2014 odpravili na potep po Črni gori.

Poznemu večernemu odhodu iz Novega mesta je sledila nočna vožnja po hrvaških avtocestah, zgodaj zjutraj smo prečkali mejo med Hrvaško in Bosno in Hercegovino pred Neumom. Vožnja prek BiH je trajala dobrih deset minut in spet smo vstopili na Hrvaško. Pot smo nadaljevali mimo Dubrovnika in sredi dopoldneva prispeli v Črno goro.

Najprej smo obiskali srednjeveško obmorsko mesto Kotor globoko v notranjosti zaliva Boka Kotorska, ki mu domačini pravijo tudi najjužnejši evropski fjord. Pod vodstvom lokalne vodičke smo si ogledali staro mestno jedro, ki ga obdaja venec dobro ohranjenega obzidja in je kot svetovna kulturna dediščina pod zaščito Unesca. Mesto ima zaradi svoje strateške lege burno zgodovino. Prvič je bilo naseljeno že v starem Rimu, njegovo zgodovino pa so pisali Saraceni, Srbi, Bolgari, Benečani, Madžari, Turki, Avstrijci in Francozi, dokler ni bila leta 1852 ustanovljena Kneževina Črna gora in je vodstvo države prevzela družina Petrović Njegoš. Po letu 1918 Kotor postane del stare Jugoslavije, po letu 1945 pa del Socialistične republike Črne gore v okviru Socialistične federativne republike Jugoslavije. Po razpadu SFRJ se Črna gora ni odločila za samostojnost in je leta 1992 skupaj s Srbijo oblikovala Zvezno republiko Jugoslavijo, ki se je leta 2003 preimenovala v Državno skupnost Srbije in Črne gore, od leta 2006 pa je Črna gora spet samostojna država. Veliko stavb v starem mestnem jedru Kotorja je bilo leta 1979, ko je črnogorsko primorje prizadel močan potres, poškodovanih, posledice potresa so odpravljali več kot deset let.

Slika 1: V Kotorju so nam za sprejem razdelili karto mesta (foto: Boštjan Pucelj).

Slika 2: Po serpentinah proti vasi Njeguši (foto: Boštjan Pucelj).

Okrepčani s kavo smo se po serpentinasti cesti v megli in dežju povzpeli do rojstnega kraja pesnika in vladike Petra II. Petrovića Njegoša. Vas Njeguši je danes poznana tudi po (preizkušeno) izvrstnem pršutu in sirih. Imeli smo lep namen, da se povzpemo po 461 stopnicah in obiščemo Njegošev mavzolej na Lovčenu, a sta nam jo zagodla dež in plaz, ki je zasul cesto, zato smo pot nadaljevali proti stari črnogorski prestolnici Cetinju.

Ogledali smo si двореc kralja Nikole, v katerem je danes Državni muzej Črne gore, in Biljardo, ki je dobila ime po Njegoševem biljardu. Večina stavbe je bila namenjena senatu in drugim državnim organom, del pa je Njegoš uporabljal za osebne potrebe. V njegovi dobi je bila v stavbi tudi prva črnogorska tiskarna. V bližnjem paviljonu smo si ogledali še reliefni prikaz Črne gore in družno ugotovili, da drži star rek o »brdovitem Balkanu«.

V sobotno jutro smo se prebudili v Podgorici, ki se je včasih imenovala Titograd. Dopoldne smo si ogledali mesto in kot posebno zanimivost novo zgrajeno cerkev Kristusovega vstajenja. Cerkev je izredno razkošno zasnovana, odeta v freske in pozlato. Na eni od fresk so skupaj v peklu upodobljeni Marx, Engels in Tito ...

Slika 3: Skupinska slika pred cerkvijo v Podgorici (foto: Marko Erčulj).

Sledil je ogled vinske kleti plantaže Šipčanik. Klet je obdana z največjim evropskim vinogradom (meri kar 2350 hektarov) in stoji na območju nekdanjega vojaškega letališča. Odprli so jo leta 2007, ko je

bila dokončana preureditev starega podzemnega hangarja. Moderna klet ima obliko predora, dolgega 356 metrov, širokega 13,5 metra in visokega sedem metrov, ter je približno 30 metrov pod zemljo, kar zagotavlja stalno temperaturo med 17 in 19 stopinjami Celzija ter od 70- do 80-odstotno zračno vlago. V idealnih razmerah vinarji v barik in drugih lesenih sodih starajo in negujejo dva milijona litrov vina. Klet ima posebno degustacijsko dvorano, kjer smo pod strokovnim vodstvom Jovane, za katero je moški del ugotovil, da spada med naravne lepote Črne gore, opravili osnovno izobraževanje iz degustacije. Njihovi najbolj znani vini sta vranac in avtohtoni krstač, pridelujejo pa tudi svetovno poznane sorte cabernet, merlot in chardonay. Poleg grozdja za proizvodnjo vina na plantažah pridelujejo namizno grozdje, breskve in sadike vinske trte.

Slika 4: Izobraževanje in pokušina črnogorskih vin (foto: Nataša).

Slika 5: Relief plantaže in Jovana (foto: Boštjan Pucelj).

Prijetno okrepčani smo po kratki vožnji ob Skadarskem jezeru prispeli do ribiškega mesteca Virpazar. Skadarsko jezero ima površino 350 kvadratnih kilometrov, v poletni suši pa se »skrči« le na tretjino te površine. V povprečju je globoko le od pet do šest metrov, jezerski izviri pa dosežejo globino do 60 metrov. Po krajšem ogledu mesta smo se vkrcali na ladjico in se med lokvanji ob opazovanju kormoranov zapeljali na kosilo, ki mu je sledila kratka vožnja do Budve.

Budva je najbolj obiskano črnogorsko mesto. Ima le kakih deset tisoč prebivalcev, številka pa se v poletni sezoni zaradi turistov z vsega sveta poveča za nekajkrat. Z beneškim obzidjem obdano staro mestno jedro je ohranilo podobo mediteranskega mestnega naselja z ozkimi ulicami in majhnimi prodajalnami. Prenočevali smo v hotelskem kompleksu Slovenska plaža, ki pa ni dobil imena po Sloveniji, temveč po Slovaki, prvih turistih v teh krajih. Mesto se hitro razvija, gradijo nove hotele in apartmaje, gradnjo večinoma financira tuji kapital, ki se ne ozira na lepo naravo in kulturno dediščino. Za Budvo pravijo, da poleti sploh ne spi, saj zabave po lokalih trajajo do zore, na plaži Jaz pa so pred leti nastopili tudi legendarni Rolling Stones in Madonna.

Zadnji dan našega popotovanja smo se še enkrat zapeljali ob čudovitem zalivu Boka Kotorske, ki ga žal kazijo novogradnje ruskih bogatašev, in ga prečkali s trajektom. Po vožnji ob jadranski obali mimo mondenega Svetega Štefana smo prispeli v Herceg Novi, ki je še iz časov SFRJ pobraten z Novim mestom. Na trdnjavi so nas pričakali prijazni domačini v narodnih nošah, ki so nam pripravili zanimiv sprejem in dobrodošlico. Ogledali smo si »mesto večnega zelenja in stopnic«, kamor so njegovi pomorci v zgodovini

prinesli množico eksotičnih rastlin. Mesto je poznano po mediteranski arhitekturi, filmskem festivalu, spomladanskem prazniku mimoz ... Med prijetnim sprehodom ob morju smo si mimogrede ogledali še del vaterpolske tekme in se nato po 437 stopnicah povzpeli do parkiranega avtobusa.

Slika 6: Domačinka v narodni noši (foto: Nataša).

Slika 7: Hercegovska mačja tolpa (foto: Boštjan Pucelj).

Na poti proti domu smo se ustavili v starodavnem Stonu na polotoku Pelješcu. Ston je srednjeveško mestece z najdaljšim kamnitim obzidjem (5,5 kilometra) v Evropi, poznan je kot mesto soli. Ima najstarejše aktivne soline na svetu, kjer sol pridelujejo po starem, tradicionalnem načinu, ki se ni spremenil vse od antičnih časov. V zalivu gojijo školjke kamenice (ostrige) in mošule (dagnje), na Pelješcu pa vinsko trto in oljke.

Sledila je le še vožnja proti domu. V delti Neretve smo mimogrede kupili nekaj pomaranč in se nato med obujanjem spominov na lansko Irsko in čisto svežimi vtisi iz Črne gore že zazrli v leto 2015. Na občnem zboru društva smo spomladi izbrali destinacijo našega naslednjega izleta – leta 2015 gremo v Provanso. Morda vas povabimo, da se nam pridružite, zagotovo pa se bomo oglasili s poročilom z izleta.

Nataša

za Dolenjsko geodetsko društvo (www.dgd.si)